

Gezonden, zoals...

Tijdens een van Jezus' verschijningen na Zijn opstanding: 'Zoals de Vader Mij gezonden heeft, zend ik ook u...'

Gezonden, dat gold dus allereerst voor de discipelen. Apostelen worden ze. Dat is in gewone taal: gezonden. Maar in het verlengde daarvan geldt dit gezonden-zijn ook voor ons, in ons bezoekwerk. De zending is het diepste motief.

Hoe worden we gezonden? Jezus zegt hier: Zoals de Vader Mij zond, zend Ik ook u. Hoe was dat dan wel? Dat was en is uit pure liefde. Jezus heeft er zelf van gezegd: Zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn Zoon gegeven heeft. Laat iets van zulke liefde in onze aandacht voor ouderen oplichten.

God de Vader zond Zijn Zoon in nederigheid; niet in pracht en praal. Zoals afgezanten er soms op uitgezonden werden om indruk te maken op andere volkeren. Hij zond Hem als mens onder de mensen, ja als de minste der mensen.

Zo zend Ik ook u. Ongetwijfeld: Jezus' weg was uniek. Hij bracht aan het kruis het offer tot volkomen verzoening van al onze zonden. Dat doen wij niet na. Het hoeft ook niet. Want alles is volbracht. Maar toch, we zijn geen christen in deze wereld om te pronken en te pralen, om macht uit te oefenen. We betuttelen onze ouderen niet. We gaan onze weg in nederigheid en verloochening van onszelf. We nemen niet gemakkelijk afstand, we zijn solidair. We voelen mee, we dragen mee. En zo spreken we woorden van 'blijde troost en vree'.

Ds. J. Westland, Putten

Lichtspoor-toerustingsochtend 30 oktober 2021

De jaarlijkse toerustingsochtend voor vrijwilligers in het ouderenpastoraat kon vorig jaar helaas niet doorgaan, in verband met de coronamaatregelen. We hopen van harte dat het dit najaar wel mogelijk zal zijn op zaterdag 30 oktober van 10.00 tot 12.30 uur. Dit keer in Bodegraven, gebouw 'Het Anker', bij de Dorpskerk aan de Kerkstraat. De toegang is gratis, wel is er een collecte voor de onkosten. En aanmelden is gewenst.

Het programma is opgebouwd uit twee workshoprondes. Sommige keuzeprogramma's worden tweemaal gegeven:

- Bijbelgebruik en gebed bij ouderenbezoekwerk
dr. Wim Dekker, Oosterwolde.
- Omgaan met dementerenden
ds. Hetty de Jong, Rotterdam.
- Help! Ik ga ouderenbezoekwerk doen
Dick van Dijk, Gouda.
- Aandacht voor mantelzorgers
Alide Snitselaar, 'De Herberg', Oosterbeek.
- Hoe houd je het vol?
Zorg voor de ziel
ds. Henk de Graaff, Nieuwerbrug aan den Rijn.
- Hulp bij het schrijven van levensverhalen
Jeanette Donken, Wierden.

De toerustingsbijeenkomst is vrij toegankelijk. Als iedereen een lunchpakket meeneemt, regelt de organisatie een kop soep. Belangstellenden zijn hartelijk welkom.

**Aanmelden via
info@izb.nl.**

NIEUWSBRIEF
LICHTSPOOR

Mens tot het einde

In onze contacten met vrijwilligers in het ouderenpastoraat blijkt keer op keer dat er behoefte is aan toerusting over het 'omgaan met dementie'. Vandaar dat we er tijdens de Lichtspoordagen vaak een keuzeprogramma over aanbieden. Soms verschijnen er ook publicaties over dit onderwerp waar we graag op attenderen. Zoals een recente brochure van de Protestantse Kerk in Nederland, over 'Mens tot het einde'.

De volledige tekst is te downloaden op www.izb.nl/lichtspoor#downloads

Als het gesprek stukt door een psychische stoornis...

Soms verschijnt er een boek waarvan je denkt: 'Had ik dat als beginnend predikant maar onder ogen gehad!' Die gedachte kwam bij mij boven bij het lezen van 'Handboek pastoraat bij psychisch problemen', onder redactie van godsdienstpsycholoog en theoloog Hanneke Schaap-Jonker. Hoe vaak heb ik niet 'gepuzzeld' na afloop van een pastoraal bezoek: waardoor verliep dit gesprek nu zo moeizaam? Waarom kon ik geen echt contact met dit gemeentelid krijgen? Lag dat aan mij of is er iets bij de ander dat blokkerend werkte?

Had ik dit boek eerder gelezen dan had ik geweten dat één op de vijf (!) Nederlanders last heeft van een psychische stoornis. Iedere ambtsdrager en elke vrijwilliger in het ouderenpastoraat komt met hen in aanraking. Vandaar dat enige kennis van de meest voorkomende psychische stoornissen onmisbaar is om op een goede manier met deze gemeenteleden om te gaan. Dat klemmt des te meer omdat deze broeders en zusters zich vaak onbegrepen en achtergesteld voelen. Het zou zomaar kunnen dat ze na een moeizaam pastoraal contact gelaten concluderen: 'In de kerk en bij de HERE God doe ik blijkbaar ook niet toe!' Het omgekeerde is óók waar: wanneer ze in de pastorale zorg echter iets van verbinding ervaren kan juist daardoor iets van Gods zorg voor hen oplichten. Het luistert dus nauw in dit pastorale contact!

Opzet

Dit handboek is daarom een aanrader voor iedereen die betrokken is bij het pastorale werk. Zestien psychologen, psychiaters en maatschappelijk werkers schrijven over evenzovele psychische stoornissen, zoals autisme, depressie, dementie, borderline, narcisme, burn-out etc. De hoofdstukken hebben dezelfde opzet. Het begint met goed leesbare psychologische informatie, gevolgd door een aantal korte kenmerken van de stoornis. Daarna wordt ingegaan op de invloed die deze stoornis heeft op het geloof en de geloofsbeleving van dit gemeentelid. Vervolgens is er aandacht voor de manier waarop de stoornis doorwerkt in het pastorale contact. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een lijstje met

handvatten voor de omgang met dit gemeentelid en enige literatuur om je eventueel verder in te verdiepen. Het boek wordt afgesloten met een hoofdstuk over de relatie tussen psychologie en pastoraat en een hoofdstuk over het bidden met gemeenteleden die kampen met psychische problemen.

Samenwerking

Het boek is vanuit psychologisch perspectief geschreven. Er zijn duidelijk hulpverleners aan het woord. Het bijzondere is echter dat telkens bewust gezocht wordt een brug te slaan tussen psychologie en pastoraat. Dat maakt het juist voor vrijwilligers in het ouderenpastoraat zo

zinnig. Psychologen en psychiaters proberen in de behandeling, wanneer de

hulpvrager dat wil, aandacht te geven aan vragen als: 'Wat betekent het christelijk geloof voor hem of haar? Zijn er veel geloofsvragen of mag iemand zich mét alle moeilijkheden op psychisch gebied toch een kind van God weten?' De achterliggende gedachte is dat een mens geschapen is als een éénheid van 'lichaam, ziel (psyche) en geest', (1 Thess. 5,23). Een depressieve stoornis kan zowel iemands lichamelijk functioneren belemmeren als ook het Godsbeeld en de geloofsbeleving negatief beïnvloeden. Het zieke gemeentelid is dan ook gebaat bij samenwerking tussen pastoraat en psychologische hulpverlening.

Aan de hand van een praktijkvoorbeeld wordt de relatie tussen psychologie en pastoraat nader toegelicht. Ik herinner me nog goed een soortgelijke situatie. Een gemeentelid met een depressieve stoornis was geruime tijd in behandeling bij een therapeut. Daar knapte hij van op. Maandelijks hadden wij een gesprek, waarbij ik met name aandacht gaf aan wat de behandeling met zijn Godsbeeld en geloofsbeleving deed. Die

veranderden namelijk van kleur toen het beter met hem ging. En dat was verwarrend en soms ook beangstigend voor hem. Het was heilzaam om met elkaar te bidden, maar ook om in gesprek te zijn over wat er veranderde in zijn relatie met God. Een pluspunt van dit boek is ook de bijlage waarin allerlei therapievormen die gebruikt worden in psychologische behandelingen bondig worden omschreven.

Zien en luisteren

Kenmerkend voor de pastorale omgang met gemeenteleden die te kampen hebben met een psychische stoornis is de manier waarop je hen ziet en naar hen luistert. In Mattheüs 9,36 en 37 staat dat de Heiland de mensen ziet als verdoold en verwond en tegelijk als bestemd voor de oogst van het Koninkrijk. Mensen zijn in Zijn visie altijd méér dan hun stoornis, verwonding of schuld. Ze zijn schepsel van God en vanuit Zijn perspectief bestemd om thuis te komen bij Hem. Deze kwetsbare mensen worden nogal eens geïdentificeerd met hun stoornis en krijgen dan een etiket opgeplakt. In de pastorale omgang worden zij aangezien op hun oorsprong en bestemming! De omgang met hen wordt bepaald door werkwoorden als mild zijn en structuur aanbrengen. Opdat we het volhouden en trouw zijn aan hen. Naast zien is ook luisteren kenmerkend. Dat lijkt vanzelfsprekend, maar onze oplossingsgerichtheid zit ons vaak danig in de weg. Bij een psychische stoornis is nooit sprake van één

oorzaak en het aandragen van een snelle en simpele oplossing kan het gevoel geven dat je hun verhaal niet begrepen hebt. Vandaar het pleidooi om zó te luisteren dat de ander zich gezien en gehoord voelt. Daaruit kan verbondenheid opbloeien, waardoor de innerlijke eenzaamheid wat doorbroken wordt. En langs die weg kan iets van Gods tere zorg voor deze gebroken mens oplichten en ervaren worden. En daar gaat het ten diepste om in alle pastorale arbeid.

Ds. H.G. de Graaff

'Handboek pastoraat bij psychische problemen', onder redactie van Hanneke Schaap-Jonker, KokBoekencentrum 2020, € 18,99.

